

סודאן: צילו של קד'אפי

על פוקלנד, מדווח השבוע שתאצ'ר שוב מובילה במישר אלים. בסקר שנערך השבוע מובילים השמרנים (מיפלגת השילטון) עם 40 אחוז מכלל הקולות, ללייבור 31 אחוז ואילו הברית החדשה הליברלית-סוציאלי-דמוקרטית תזכה רק ב-26 אחוז. אם תתגשם התחזית תסייע שיטת הבחירות האזורית, הנהוגה בבריטניה, לשמרנים לזכות ברוב מוחלט בפרלמנט.

לזכותו של סאנדיי טימס יש לציין שהוא מראה לפחות מבחינה אנושית, את שני צדדיה של המלחמה. לצד תמונת אלמנת המלחמה הבריטית, אודרי טיל, המתאבלת על בעלה שנפל על סיפונה של המשחתת שפילד, מפרסם העיתון גם את תמונתה של האלמנה הארגנטינית, מריה אוליביירה, שבעלה נהרג על סיפון הספינה גנראל בנגראנו.

דוגמה נאה של שפיות-הדעת ושמירה מינימלית על צלם-האדם, גם בעיצומן של פעולות איבה ושפיכות-דמים.

בין דינקה ובין יתר השבטים בדרום, אבל הוא עדיין ניצב לפני האפשרות של התלקחות חדשה, בהעדר רזרבות של מטבע-חיוך הוא נתקל בקשיים גדולים לשחד את בני עמו בסיגנון ארידורי. נומיירי הוא שליט בלתי-פופולארי, השולט בכוח הצבא. הוא זקוק מאוד לשעיר-לעזאול חיצוני. **אוייב רציני.** נומיירי משתמש, כמובן, באוייבו הוותיק, שליט לוב מועמר קד'אפי. האופוזיציה בסודאן מושמעת באורח קבע כפרו-לובית. כל מנהיג רציני, הקורא תיגר על נומיירי, מוגדר כסוכן של קד'אפי. אין צורך לומר שאיש לא יעז להתייחס עניינית לטענותיו של פוליטיקאי כזה. מנהיגי הסטודנטים שהפגינו נגד נומיירי, רובם קומוניסטים הרחוקים מאוד מהפונדמנט-ליום האיטלאמי של לוב, הועמדו לדין באשמת בגידה וקשירת קשר עם קד'אפי. לפחות כמה מהם צפויים לגור-דין מוות.

ג'עפר אל-נומיירי אינו הרוצה היחיד המכהן כיום כראש-מדינה. בארצות רבות בעולם יש מנהיגים שעברם עקוב מדם, או במיקרה הטוב, מעורפל. את ההיסטוריה של נומיירי קל לחשוף, ודוק הערפל העוטה אותה אינו מטעה איש. נומיירי רצה עשרות מראשי האופוזיציה באצו. והוא אחראי אישית לג'נוסייד מחריד שנערך בקרב השבטים הנוצריים בדרום-סודאן.

גם היום שולט נומיירי ביד ברזל. בתי-הכלא שלו מלאים סטודנטים ואינטלקטואלים מהשמאל. שיטות ה-

ג'עפר אל-נומיירי
חבר במועדון הנשיאים הרוצחים

ברית המנדטים

קוראי עולם קטן לא הופתעו לקרוא את הדיווח הסנסציוני בעיתון הארץ על טילה-שיוט הגרעיני, שישאל מפתחת בשיתוף פעולה הדוק עם דרום-אפריקה וטייוואן.

לא תמיד מאפשרת הצנזורה את הפירסום, אבל ידה קצרה כאשר המידע מצוטט ישירות ממקורות-חיוך. הפעם זכתה הידיעה בהבלטה ניכרת בכלי-התיק-שורת הישראליים, מכיוון שהיא יחסה לשני מדענים מימסדיים ידועים, הפרופסורים עמוס פרלמוטר ו-מיכאל הנדל, סיפרם, המדווח על פיתוח משותף של טילי-שיוט גרעיניים המסוגלים לשגר ראשי-נפץ גרעיניים למרחק של 2400 ק"מ. הופיע בכתאחת בבריטניה ובארצות-הברית, וזכה לתהודה עצומה בעיתונות האיוכות במערב.

קשרים אפלים. עתה גם הספקנים יכולים סוּף-סוף להאמין שיש לישראל אוריינטציה בינלאומית ברורה. ישראל כרתה ברית מנדטים עם שתי הארצות השנואות ביותר בעולם, שעתידן לוט בערפל. זוהי ברית הבנויה על פאטליזם, שמרנות, שינאה לכל קידמה, מילחמת חורמה בכל תנועת שיחרור, המדיניות הישראלית כלפי הפלסטינים חדלה להיות נושא מקומי, התלוי בהתפתחויות באזור, והפכה לחלק מברית המצורעים, שיש לה אופי אידיאולוגי ברור.

קשה להאמין, בתנאים אלה, שאיש כמו נפתלי בלונטל, ח"כ המערך ויו"ר כור, המקיים יחסים הדוקים עם גזעני דרום-אפריקה, יכול באמת להתפשר עם

נומיירי גם מרבה להזהיר מפני הקשר הפרו-סובייטי נגדו, שבו לוקחים חלק לוב, אתיופיה ודרום-תימן. יש הרבה צביעות בהאשמה הזו. למעשה משתפים האתיופים פעולה עם נומיירי, מונעים כל סיוע, כולל סיוע הומניטארי, לשבטי דרום-סודאן. נומיירי גם מתעלם מהסיוע הלוגיסטי והפוליטי שהוא עצמו מגיש לסוכני טי-איי-העוסקים בחתירה (דה-סטאביליזציה) נגד קד'אפי.

נומיירי נפגע קשה מהשיפור הרב שחל במעמדו המדיני של קד'אפי, בעיקר מאז ביקורו באוסטריה. גם ההשוואה הסוציו-כלכלית בין שתי המדינות אינה לטובתו של שליט סודאן. עם כל ההסתייגויות המוצדקות בהחלט ממישטרו של קד'אפי וממדיניותו במיורח-התיכון, אין ספק שהוא חולל מהפכה מיבנית אדירה באצו. קד'אפי ביצע רפורמות חברתיות מרשימות, פעל במרץ לחיסול הבערות ולשיפור מצב התברואה, גייס מומחים מערבי-אירופיים למיבצעי תיעוש ועיור מעוררי כבוד, חרף סיגנונו המזוה ודביקותו המפוקפקת במיקצת באיטלאם הוא נחשב בעיני מומחים

כשליט רציני, או אויב רציני. רק מעטים, וברוך כלל לא מעודכנים במיוחד, מתייחסים אליו בבדיחות-דעת פטרנאליסטית.

מדיניות הפנים והחוץ של קד'אפי מפרידה אותו בבירור ממצעמות הנפט האחרות. סודאן, לעומת זאת, היתה תמיד מדינה ענייה ומפגרת. עם זאת ברור, שנומיירי לא תרם הרבה לקידומה הכלכלי והחברתי של אצו. הוא משליך את כל יהבו על תמיכה אמריקאית ומצרית, ומתחלחל לשמוע על צעדי פיוס בין קאהיר ובין קד'אפי.

באוגוסט תארח לוב את ועידת האירגון לאחדות אפריקה. בהתאם למסורת ייבחר, ככל הנראה, קד'אפי לנשיא האירגון. נומיירי עדיין מקווה שהוועידה תבטל, בשל ההתנגדות הרבה ללוב ביבשת אפריקה. הוא לא העז להצהיר שאם הוועידה אומנם תתקיים בלוב, היא תוחרם על-ידי סודאן.

דיכוי שלו בדרום הפכו נושא קבוע בכל דיווח של אמנסטי אינטרנשיונל.

כל זה אינו מונע מארצות-הברית לספק לו נשק ולהגיש לו סיוע כלכלי ניכר. הוא עומד בצד הנכון של המיתרס במאבק הגלובאלי, והיה השליט הערבי היחיד שתמך, אפילו שלא באורח עיקבי, במדיניותו של נשיא מצריים המנוח, אנוור אל-יסאדאת. נומיירי שולט בסודאן מאז 1969. ואין ספק שיש בדעתו להחזיק ברסן השילטון עוד שנים רבות.

חרפת רעב. המצב הכלכלי מדיאג, כמובן. מומחים מערביים מגדירים אותו אפילו כאנוש. הבעיות הן רגילות. יחסית, עודף יבוא, חוסר יעילות בתעשייה, שחיתות מזועזעת ושלוחת-רסן, חוב חיצוני עצום. מצב דברים זה גורר גם אי-שקט חברתי.

בדרך כלל מתעוררת סודאן עם העלאת מחירי הסוכר, גם מהומות הסטודנטים האחרונות סבבו על ציר זה. נומיירי העלה את מחירי הסוכר כחלק ממדיניות כלכלית חדשה. אורחיו, בעיקר הנאורים מביניהם, שוב אינם מאמינים בסיפור על "עידן כלכלי חדש", כשהועלו גם מחירי הלחם הבינו כולם, שהושבי סודאן פשוט משלמים את מחיר מדיניותו הכושלת של הנשיא. הוועדת מוצא על תקציבי-מילחמה, תקציבי-הרווחה מקוצצים בהתמדה, סודאנים רבים סובלים פשוט מחרפת-רעב.

הכישלון הכלכלי לווה גם בחסיסה הולכת וגוברת בדרום-סודאן, השבטים בדרום, שהתאוששו במיקצת מאימי מילחמת-האזרחים, מחודשים את תביעתם ליתר אוטונומיה. שבט דינקה הגדול דורש משהו הקרוב מאוד לעצמאות כמעט מוחלטת. נומיירי ניסה, בהצלחה מסוימת, לסכסך

ח"כ נפתלי כולומנטז
אפרטהייד יוני

התנועה הלאומית הפלסטינית, חרף יוניותו המוצהרת, הדברים עמוקים יותר, מעוגנים בהסכמים, בקשרים אפלים עם דרום-אפריקה הפשיסטית.

לתהליך זה יש השלכה על היחס לתנועות שיחרור בנאמיביה וברום-אפריקה עצמה. מנהיגי המערך, שיזמו את הקו המדיני

וראשי הליכוד שהוסיפו לקו המדיני הזה גם נוסף אידיאולוגי מפחיד, הוציאו מכלל אפשרות השתלבות כלשהי באזור שבו אנו חיים.

קשה להאמין שאנשים כאלה מסוגלים להוביל אותנו לשלום עם הפלסטינים.

בריטניה: או, איזו מילחמה נחמדה!

מי שתהה מדוע ששה ראשי-משלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, אלי קרב — יכול להרגע. מסתבר שהיו לה סיבות מצוינות לכך.

עד משבר איי פוקלנד היה מצבה של תאצ'ר במישאלי דעת-הקהל חמור ביותר. רוב המומחים ניבאו לה כישלון חרוץ בבחירות. אחרי הכל, מדיניות מכוונת המובילה לאבטלה של ארבעה מיליוני בני אדם חייבת במחיר. גבירת הברזל נחשבה, ובצדק, למנהיגה כושלת ופרימי-טיבית.

שתי אדמנות. עתה, עם המשבר שנגרם, ללא ספק, באשמת ארגנטינה, מתחילה הגברת לפרוח. השבועון ה-רציני סאנדיי טימס, שגילה גישה מאופקת יחסית לעימות

תיקון טעות

במדור זה בשבוע שעבר (העולם הזה 2332) נפלה טעות, שלתיקונה יש חשיבות עקרונית. הכותרת הגסה כלפי שליטי ארגנטינה (לכו להודיין) לא הופיעה בסמרטוטן הרפש הסוציאלי-דמוקרטי סאנדיי מירור, אלא בעיתון המתחרה, סאן.

הטעות אינה מיקרית. סאן, עיתון המקדיש בדרך כלל רק 10 אחוז מטוריו לפוליטיקה (כל היתר מוקדש לשערוריית-מין, לקוסמים וידעונים ומיכתבים חושפניים למערכת), שטוף עתה כולו בהיסטריה מילחמתית. מבחינה גראפית הוא זהה לחלוטין למירור הוותיק יותר. למעשה, היא מהווה חיקוי מדוקדק של המירור, אבל המדיניות המערכתית שלו היא ימינת קיצונית. המירור מגלה הסתייגות בהיסטריה המילחמתית של תאצ'ר, כך נוהגים, ביתר שאת, גם שבועון השמאל האיכותי, ניו סטייטסמן, והעיתונים הליברליים סאנדיי טימס וגארדיין.

אין בכך כדי להצביע, כמובן, על תמיכה בארגוני טינה, אלא על קו מציאותי יותר השולל הרפתקנות מילחמתית, ובעיקר ניצול מיתר בעל אופי מקומי ליצירת משבר בינלאומי, כדי להסיח את הדעת ממצור קות מקומיות.